

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญของมนุษย์ ชนชาติใดที่มีศิลปวัฒนธรรมเป็นแบบอย่างของตนเอง และมีพื้นฐานของวัฒนธรรมที่สามารถสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคน นอกจากจะแสดงถึงความเจริญทางจิตใจของชนในชาติแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งและความสามัคคีในการรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ได้ (โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสือและโสมเพจ ชุดพัฒนาสังคมตามแนวพระราชดำริ, 2542: ออนไลน์)

งานด้านศิลปะและวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศดังที่ปรากฏในกิจกรรมหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม อาทิ งานด้านการ์ตูน อนุรักษ์ศิลปกรรม โบราณวัตถุและ โบราณสถาน อุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวกับศิลปวัตถุ ศิลปหัตถกรรม ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม อุตสาหกรรมและธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เข็ดหน้าชูดตาและสร้างรายได้อย่างมหาศาล ให้แก่ประเทศไทยตลอดมา

การที่จะดำรงศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องให้ศิลปินเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและแสดงออกมา เพื่อชี้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ชม ผู้ฟัง นำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นประโยชน์ในทางที่จะทำให้คิด ทำให้เห็นความจริงในจิตใจ และเมื่อเห็นความจริงในจิตใจแล้วก็จะทำให้เกิดความรู้ขึ้น และสามารถที่จะปฏิบัติตนให้ดี ให้มีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมได้ (สำนักราชเลขาธิการ, 2519: ออนไลน์)

การที่ศิลปินจะมีความสามารถในการถ่ายทอดและแสดงออกทางศิลปะได้นั้น ศิลปินควรที่จะมีลักษณะอุปนิสัยที่เป็นเลิศทั้งในด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการปรับปรุงพัฒนาตนเอง จะได้ช่วยให้ประชาชนรวมทั้งตัวศิลปินเองรู้จักและเข้าใจลักษณะของงานที่จัดว่าเป็นศิลปกรรมอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิด 7 อุปนิสัยที่เป็นเลิศสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งของ Stephen R. Covey โดยพบว่าอุปนิสัยทั้ง 7 ประการนั้น เป็นรากฐานที่จะทำให้คนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมถึงสามารถดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขอย่างแท้จริง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คือชัยชนะส่วนตน เป็น 3 อุปนิสัยแรกเพื่อทำให้เกิดการพึ่งพาตนเอง ส่วนที่ 2 คือชัยชนะในสังคม เป็น 3 อุปนิสัยต่อมาที่

ทำให้เราสนใจคนทั่วไป พร้อมในการช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนที่ 3 คืออุปนิสัยที่ 7 เป็นอุปนิสัยที่ช่วยกระตุ้นให้อุปนิสัยทั้งหกอยู่ในตัวเราเสมอ (Covey, 2004)

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตทางด้านศิลปะ และเป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า วิจัย อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคเหนือ โดยในระดับปริญญาตรีมีการเปิดการเรียนการสอนทั้งหมด 6 สาขาวิชา ในหลักสูตร 4 ปี ได้แก่ สาขาศิลปะไทย สาขาการออกแบบ และสาขาศิลปะการถ่ายภาพ และในหลักสูตร 5 ปี ได้แก่ สาขาภาพพิมพ์ สาขาจิตรกรรม และสาขาประติมากรรม (หลักสูตรที่เปิดสอน คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553: ออนไลน์) โดยบุคคลิกภาพของผู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนคณะวิจิตรศิลป์ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและถนัดทางศิลปะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักอิสระ ไม่ชอบลอกเลียนแบบใคร รักความสวยงามและธรรมชาติ มีความละเอียดอ่อน (งานแนะแนว โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี, 2548: ออนไลน์) ซึ่งการเลือกเรียนแต่ละสาขานั้นขึ้นอยู่กับความต้องการเรียนรู้ที่เฉพาะด้านของผู้เรียนแต่ละคน อาทิ สาขาศิลปะไทย เน้นการเรียนศิลปวัฒนธรรมโดยรวมของไทย สาขาการออกแบบ เรียนด้านประยุกต์ศิลป์ งานหัตถกรรม สาขาศิลปะการถ่ายภาพ เรียนด้านการถ่ายภาพ สาขาภาพพิมพ์ เรียนการทำแม่พิมพ์ศิลปะจากวัสดุต่างๆ สาขาจิตรกรรม เน้นด้านภาพเขียน และสาขาประติมากรรม เน้นด้านงานปั้น เป็นต้น

การพัฒนาคุณภาพของศิลปินให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น จะมีประสิทธิผลเมื่อศิลปินได้รับการวางรากฐาน และพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการดังกล่าว เพื่อให้เกิดความพร้อมก่อนการเริ่มต้นในชีวิตการทำงาน กล่าวคือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่นอกจากจะได้รับความรู้ทางวิชาการแล้ว ควรที่จะได้รับการปลูกฝัง และพัฒนาระดับอุปนิสัยให้มีครบทั้ง 7 ประการสู่ความเป็นเลิศอย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิด 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่งของ Stephen R. Covey เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ ให้เป็นบุคลากรที่ดี มีคุณภาพ และนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ตลอดจนทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ และสามารถนำความรู้ ความสามารถทางศิลปะ ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อชี้แนะ สร้างสรรค์ จรรโลงให้เกิดความดีงามในสังคม เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมมีความมั่นคง และเป็นผู้สืบสานศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาติบ้านเมือง ยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง
2. เพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง
2. ทำให้ทราบความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางให้คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดหลักสูตรการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพให้กับนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์เพื่อให้นักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์มีการพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอันนำไปสู่การเป็นผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

นิยามศัพท์

อุปนิสัย หมายถึง ผลรวมขององค์ประกอบส่วนบุคคลระหว่างความรู้ ทักษะ และ ความปรารถนา (Covey, 2004)

นักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง นักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 ที่ศึกษา ณ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ หมายถึง อุปนิสัยที่เป็นพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ซึ่งแสดงถึงอารมณ์ และความรู้สึกรู้สึกต่อตนเอง และผู้อื่น ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต หมายถึง อุปนิสัยที่เป็นพื้นฐานของหลัก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง แสดงถึงความสมดุลในชีวิต และการทำงานอุปนิสัยที่ใช้ระดับชีวิต โดยมีองค์ประกอบทั้ง 3 ครบถ้วน คือ รู้หลักที่จะประสานความสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และสังคม โดยเปิดใจรับฟัง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง มีความปรารถนาที่จะปรับเปลี่ยนกระบวนการมองเห็น การดำรงอยู่ที่ดีในอนาคต

อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะส่วนตัว หมายถึง 3 อุปนิสัย จาก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ที่ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเอง

ประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือการเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือการเริ่มต้นด้วยจุดหมาย
ในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือการทำให้สิ่งสำคัญก่อน และอุปนิสัยที่ 7 คือการกลับเนื้อให้คมอยู่เสมอ

อุปนิสัยกลุ่มชัยชนะในสังคม หมายถึง 3 อุปนิสัย จาก 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรง
ประสิทธิผลยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ที่ทำให้เราชนะใจคนทั่วไป
ประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือเข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วจึงให้ผู้อื่น
เข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 คือการผนึกพลังประสานความแตกต่าง และอุปนิสัยที่ 7 คือการกลับเนื้อ
ให้คมอยู่เสมอ

7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง หมายถึง 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผล
ยิ่ง ตามหลักการของ Stephen R. Covey (2004) ซึ่งประกอบด้วย อุปนิสัยที่ 1 คือการเป็นฝ่าย
เริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 คือการเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ อุปนิสัยที่ 3 คือการทำให้สิ่งสำคัญ
ก่อน อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 5 คือเข้าใจผู้อื่นก่อนแล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา
อุปนิสัยที่ 6 คือการผนึกพลังประสานความแตกต่าง และอุปนิสัยที่ 7 คือการกลับเนื้อให้คมอยู่
เสมอ